

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 47 hallituksen esityksen johdosta laiksi liikevaihtoverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunta on 26 päivänä syyskuuta 1985 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 127 laiksi liikevaihtoverolain väliaikaisesta muuttamisesta.

Valtion tulo- ja menoarvion tasapainottamiseksi selviteltiin vuoden 1984 tulo- ja menoarvioehdotusta laadittaessa välillisten verojen ja erityisesti liikevaihtoveron verotuspohjan laajentamista. Tutkittaessa mahdollisuuksia kantaa liikevaihtoverotuksen ulkopuolella olevista eri palveluista veroa ilmeni, että teleliikenteen saattaminen verolle aiheutti verovelvollisten piirin suppeuden johdosta vain vähäisiä hallinnollisia kustannuksia verotuottoon nähden. Telepalvelu muodosti myös oman erillisen palvelualansa. Telepalvelujen liikevaihtoverotus on ollut voimassa väliaikaislaein vuoden 1984 alusta. Ottaen huomioon ensi vuoden tulo- ja menoarvioesityksen tasapainottamistarpeen hallitus ehdottaa, että telepalvelujen liikevaihtoverotusta jatkettaisiin myös vuoden 1986 aikana.

Samalla tavoin kuin kuluvana vuonna telelaitosten verolliseen liikevaihtoon luettaisiin ensinnäkin tavaran myynnistä ja vuokrauksesta saadut tulot sekä tulot sellaisista valmistus- ja asennustyösuorituksista, jotka jo vanhastaan ovat liikevaihtoverotuksen kohteena. Tämän lisäksi luettaisiin verolliseen liikevaihtoon teleliikenteen harjoittamisesta kannetut maksut ja muut kor-

vaukset. Tällöin olisi kysymys esimerkiksi niin sanotusta perusmaksusta tai erilaisista asennus- ja huoltokorvauksista taikka maksuista, jotka kannetaan puhelinluetteloon otetuista ylimääräisistä tiedoista. Liikevaihtoverotus ei kuitenkaan koskisi mainontaa. Veroa ei myöskään suoritettaisi pääomaluonteisista osake- tai osuusmaksuista tai vastaavista kertaluonteisista eristä, jotka oikeuttavat liittymän saamiseen. Veron kertaantumisen estämiseksi ja siihen liittyvistä neutraliteettisyistä tulisi telelaitokselle myöntää ostovähennysoikeus paitsi myyntitarkoitusta varten hankituista tavaroista myös tätä tarkoitusta varten hankituista telepalveluista.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että teleliikenteen kehittyessä saattaa ilmetä neutraliteettihäiriöitä, minkä vuoksi valiokunta edellyttää hallituksen seuraavan tilanteen kehitystä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1985

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, jäsenet Impiö, Koskeniemi, Linna, Malm, Mäki-Hakola, Rosnell, Rönnholm, Surakka, Sutinen,

Tenhiälä, Tuovinen ja Vainio sekä varajäsenet Jokela, Kuusio, Lahti-Nuuttila, Manninen, Pekkarinen, Piipari, Sasi ja Vepsäläinen.

Vastalauseita

I

Hallitus ehdottaa, että posti- ja telelaitoksen sekä toimiluvan varaisten puhelinlaitosten harjoittamasta telepalvelusta perittäisiin vuonna 1986 samalla tavoin liikevaihtoveroa kuin vuonna 1984 ja 1985. Sen sijaan hallitus ei ehdota samalla tavoin verolle mitse verkoitse tapahtuvaa tiedonsiirtoa, mihin tarkoitukseen on jo perustettukin yksityinen osakeyhtiö.

Hallituksen verorakennetta koskevana linjana on tuloverotuksen keventäminen, mikä hyödyttää ennen kaikkea suurituloisia, ja vastaavasti liikevaihtoveropohjan laajentaminen, jolloin televeron ohella myös kahville halutaan tämän vuoden tapaan liikevaihtovero. Valtiovarainministeriössä kaavaillaan edelleen liikevaihtoveropohjan laajentamista mm. vapaa-ajan toimintoihin. Tällainen verotuslinja kohdistuu aikaa myöten ennen kaikkea pieni- ja keskituloiisiin, samalla kun suuryrityksille ja suurituloisille annetaan verohelpoituksia.

Telepalveluista ei sinänsä tulisi periä liikevaihtoveroa.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1985

Osmo Vepsäläinen

Irma Rosnell

Niilo Koskenniemi

II

Hallitus esittää, että puhelinlaitosten harjoittamasta telepalvelusta perittäisiin liikevaihtoveroa (televero) edelleen vuonna 1986. Tällä tavalla hallitus kerää puhelimen käyttäjiltä 800 miljoonaa markkaa.

Hallitus väittää olleensa pakotettu turvautumaan televeroon valtiontalouden tasapainottamiseksi. Näin kansalaiset joutuvat maksamaan 20 prosenttia korkeampia puhelinmaksuja sen vuoksi, ettei hallitus ole kyennyt estämään budjetin menopuolen voimakasta kasvua. Kokoomuksen mielestä hallituksen olisi tullut turvautua säästäväisempään talouspolitiikkaan.

Kokoomus kiinnittää erityistä huomiota myös kaukopuhelunmaksujen veronluonteiseen ylihinnitteluun. Posti- ja telelaitoksen tuloslaskelman mukaan kertyi posti- ja telelaitokselle vuonna 1984 ylijäämää 669 miljoonaa markkaa. Teletoi-
men osalta arvioidaan ylijäämän olevan vähintään tämän suuruinen, mutta eräiden arvioiden

muutoksen mukaisesti tilanteen tekee se, että samalla kun posti- ja telelaitoksen ja toimiluvan varaisten puhelinlaitosten tulisi maksaa liikevaihtoveroa, sallitaan liikevaihtoveroton tiedonsiirtoverkko, mikä johtaa kannattavimman liikenteen siirtymiseen posti- ja telelaitokselta yksityiselle yhtiölle. Tällöin käy yhä vaikeammaksi tasata PTL:n puitteissa kannattavaa ja kannattamatonta liikennettä. Tämä johtanee aikaa myöten mm. postiliikenteen ja kaukopuhelinliikenteen maksujen nousuun, mikä vahingoittaa paitsi tavallista palvelujen käyttäjää, ennen kaikkea kehitysalueiden asukkaita ja pieniä yrityksiä.

Eduskunnan tulee edellyttää valtioneuvostolta toimia, jotta yksityinen tiedonsiirtoverkko ei keräisi PTL:lta liikenteen kannattavinta osaa, tai ainakin, että sitä ei verotuksellisesti suosita.

Ehdotammekin,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

mukaan jopa miljardi markkaa. Näin ollen puhelinpalveluihin ei kohdistu ainoastaan liikevaihtovero, vaan myös kohtuuton ylihinnointelu, jota ei riittä korjaamaan vielä suunniteltu teletariffien alennus.

Puhelinpalveluita voidaan pitää tänä päivänä välttämättömyyspalveluina. Vanhuksille ja liikuntavammaisille saattaa puhelin olla lähes ainoa keino pitää yhteyttä ystäviin ja sukulaisiin. Eläminen tavallisille kansalaisille ilman puhelinta on tänä päivänä lähestulkoon mahdotonta. Kokoomuksen mielestä juuri tämän tyyppisten kohteiden verotuksessa pitäisi olla erityisen pidättyväinen.

Puhelinmaksut kehitysalueille ovat paikallispuheluja selvästi kalliimpia. Tämä merkitsee osaltaan alueellisen eriarvoisuuden lisääntymistä ja heikentää kehitysalueiden asemaa.

Yleisesti ottaen kokoomus pitää hyväksyttävänä, että verotuksen painopistettä siirretään välit-

tömistä veroista välillisiin. Uusia välillisiä veroja toteutettaessa on kuitenkin ehdottomasti välitöntä verotusta kevennettävä. Hallitus ei ole kuitenkaan televeron johdosta ryhtynyt mihinkään välitöntä verotusta lieventäviin toimiin.

Televeron toteuttaminen merkitsee liikevaihtoveron kertaantumista, jonka määräksi on vuositasolla teollisuudessa ja kaupassa arvioitu yhteensä noin 400 miljoonaa markkaa. Tältä osin hallituksen esitys on liikevaihtoverotuksen yleisten kehittämistavoitteiden vastainen, teollisuutemme hintakilpailukykyä heikentävä ja vaikutuksiltaan inflatorinen, tuotteiden hintoja nostava.

Vastoin aikaisempia liikevaihtoverolain periaatteita verolliseksi ei ole säädetty tiettyä toimintaa, vaan verovelvollisiksi on määrätty tietyt yritykset harjoittamastaan toiminnasta. Tämä on aiheuttanut telepalveluissa ja niiden lähialueilla neutraliteettihäiriöitä eli sen, että samantyyppistä toimintaa voidaan harjoittaa liikevaihtoverollisena ja liikevaihtoverottomana. Näitä ongelmia on syntynyt mm. suuryhteisantenni- ja kaapelitelevisioverkon vuokraustoiminnassa, paikallisradiotoiminnan teknisissä toteutuksissa ja ula-taksi-palve-

lussa. Näissä tapauksissa on puhelinlaitosten harjoittamana kyseessä verollinen telepalvelu, mutta muiden yritysten harjoittamana verovapaa palvelutoiminta. Näillä neutraliteettihäiriöillä voi olla vakaviakin seurauksia tekniikan nopeasti kehittyessä, koska verotukselliset tekijät saattavat ohjata teknisten ratkaisujen toteuttamista kansantaloudellisesti epätarkoituksenmukaisella tavalla.

Useita televeroon liittyviä tulkinnallisia ongelmia on vielä ratkaisematta. Tämän vuoksi vielä nykyäänkin posti- ja telelaitos joutuu joskus lähettämään laskuja, joissa liikevaihtovero on ehdollisena, mitä ei voi pitää tyydyttävänä asiainatilana. Suurta huolta aiheuttaa myös se mahdollisuus, että kaikki posti- ja telelaitoksen Oy Yleisradio Ab:lle, Oy MTV Ab:lle ja paikallisradioyhtiöille tekemät ohjelmansiirrot saattavat osoittautua verolliseksi teletoinnaksi.

Edellä olevan perusteella me allekirjoittaneet ehdotammekin,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1985

Kimmo Sasi

Lauri Impiö
Pertti Salolainen

Pentti Mäki-Hakola

